

BIBLIOGRAFICKÉ CITACE

VOŠ MILLS, s.r.o.

Čelákovice 2018

Obsah

Úvod	2
1 Metody citování a odkazování	5
1.1 Harvardský systém	5
1.2 Forma číselného odkazu	6
1.3 Forma průběžných poznámek.....	6
2 Úprava abecedního seznamu bibliografických citací.....	8
3 Praktické příklady – tištěné dokumenty	9
4 Praktické příklady – elektronické dokumenty	11
Zdroje	13

Úvod

Vytváření odkazů pro bibliografické citace se řídí aktualizovanou normou ČSN ISO 690:2011.

Při psaní odborného textu je vyžadováno uvedení odkazů na zdroje, z nichž jste při psaní textu čerpali. Základním pravidlem je citovat literaturu tak, aby bylo čtenáři jasné, jakou myšlenku a odkud jste převzali. K tomu slouží odkazy v textu a bibliografické citace. Důležité je rozlišit, zda jde o citaci přímou nebo parafrázi.

Proč citovat – hlavní důvody:

- dodržování autorského práva a informační etiky,
- prokázání dobré znalosti popisované problematiky,
- uvedení znalostí do relevantního kontextu,
- prokázání dobré schopnosti práce s literaturou,
- umožnění čtenáři nalezení citovaného dokumentu,
- **pokud necitujete, dopouštíte se plagiátorství a můžete být potrestáni.**

Kdy nemusíte citovat:

- když píšete z vlastní zkušenosti, vlastní postřehy, vlastní myšlenky apod. nebo když popisujete výsledky vlastních výzkumů,
- použijete-li vlastní kresby, digitální fotografie, video, audio,
- odkazujete-li na tzv. sdílené znalosti, např. folklor, fámy, legendy, historické události (neplatí pro historické dokumenty),
- když používáte všeobecně známá fakta, např. emise z auta mají špatný vliv na životní prostředí, nebo fakta, která jsou v rámci určitého oboru přijímána jako obecná, např. Newtonovy pohybové zákony. **Pokud chcete uvést, jakým procentem se auta podílejí na produkci oxidu uhličitého, už musíte citaci uvést!**

Jak citovat

- Hlavním pravidlem správné citování je, aby zdroj byl jednoznačně identifikovatelný a dohledatelný na základě vámi uvedených údajů.

Základní zásady citování:

- údaje pro bibliografickou citaci přebíráte z citovaného zdroje, citujete konkrétní vydání nebo verzi,
- pokud možno se vyhýbejte sekundárním citacím (citacím z druhé ruky),
- údaje, které nezískáte přímo z citovaného zdroje, zapisujte v hranatých závorkách, např. [Praha] – místo vydání nebylo v dokumentu uvedeno,
- v případě, že datum publikování není uvedeno, dohledáváte jej z jiného zdroje nebo odhadujete, uvádíte jej v hranaté závorce [cca 1968] nebo [196?],
- pořadí údajů bibliografické citace stanoví přesně norma,
- údaje se zapisují v jazyce dokumentu (nepřekládají se do češtiny), výjimku tvoří údaje jako stránkování a poznámky, doplňující informace v kulatých závorkách, zkratky, spojky,
- údaje o informačních zdrojích, které nejsou v latině, je vždy nutné transliterovat (např. z azbuky) nebo transkribovat (z japonských znaků),
- podoba bibliografických citací musí být jednotná v celém dokumentu (styl, formát, interpunkce).

Citace / parafráze

Přímá citace:

- text je z původního díla převzat doslovně,
- včetně typografického zdůraznění,
- je v uvozovkách,
- autor a zdroj je ocitován, píše se číslo stránky, ze které je citováno.
- Ve vlastní práci bychom neměli mít víc než 10% citací. Pokud používáme přímé citace příliš často, působí text roztříštěně, protože každý autor má svůj osobitý styl psaní. Proto jsou vhodnější parafráze.

Nepřímá citace – parafráze:

- text je interpretován vlastními slovy,
- nemění se jeho význam,
- nedává se do uvozovek,
- autor a zdroj je ocitován,
- zpravidla je kratší než originální text,
- je vhodnější než citace pasáže, která není výjimečná.

- Abychom mohli vytvořit parafrázi, musíme originální text dokonale pochopit. Parafráze je zaměřena na základní myšlenku a bývá zpravidla o něco kratší než původní text. Určitě parafrázi nevytvoříme tak, že pouze zaměníme některá slova za synonyma.

Plagiát

- Převezmeme-li cizí myšlenku, obrázek, graf, tabulku... a neocitujeme autora, dopouštíme se krádeže – plagiátu.

1 Metody citování a odkazování

Norma nabízí tři způsoby odkazu na bibliografickou citaci v textu:

- Harvardský systém,
- forma číselného odkazu
- forma průběžných poznámek.

1.1 Harvardský systém

Odkaz v textu

- Příjmení autora, rok, strana v kulatých závorkách.
- Je-li jméno autora uvedeno přímo v textu, stačí do závorky uvést rok a případně stranu.
- Pokud mají dva nebo více zdrojů stejného autora i rok vydání, odlišují se malými písmeny abecedy přiřazenými k roku vydání.
- Pokud je třeba uvést dva nebo více zdrojů, uvádějí se v jedné kulaté závorkách a oddělují se středníkem.

Na fyzickou a psychickou náročnost profese pečujícího upozorňuje Haškovcová (2010), která uvádí, že pečující o nemocné seniory jsou často vystavováni situacím.....

Další možností je podle autorky supervize, která pomáhá pečujícím zvládat náročnost jejich profese (Haškovcová, 2010, s. xx).

Bibliografické citace

- Bibliografické citace jsou uspořádány v seznamu v abecedním pořadí podle příjmení autorů.
- Rok vydání se u této metody uvádí přímo za tvůrce po čárce.

GAVORA, Peter, 2000. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido. ISBN 80-85931-79-6.

MATĚJČEK, Zdeněk, 1994. *Co děti nejvíce potřebují*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-006-5.

VÁGNEROVÁ, Marie, 1997. *Vývojová psychologie*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-317-2.

1.2 Forma číselného odkazu

Odkaz v textu

- Na bibliografickou citaci se odkazuje pořadovým číslem citace. Číselný odkaz je možné doplnit stranou.
- Číslo se odlišuje od vlastního textu použitím kulatých nebo hranatých závorek nebo použitím horního indexu.
- Odkaz na práci bude mít vždy v textu stejné číslo.

Vágnerová (15) poukazuje na dědičnost jako na jeden z faktorů, který se projevuje zráním a rovněž ovlivňuje vývoj dítěte.

Jak uvádí Matějček (8), docent J. Laagmeier formoval čtyři základní psychické potřeby, které pokud nejsou naplněny, jsou znakem psychické deprivace.

Podle Čápa (10) je kožní dotyk pro novorozence emočně velmi důležitý.

Bibliografické citace

- Bibliografické citace jsou uspořádány dle výskytu v dokumentu v číslovaném seznamu.
8. MATĚJČEK, Zdeněk. *Co děti nejvíce potřebují*. Praha: Portál, 1994. ISBN 80-7178-006-5.
 10. ČÁP, Jan a Jiří MAREŠ. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-463-X.
 - 15 VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie*. Praha: Karolinum, 1997. ISBN 80-7184-317-2.

1.3 Forma průběžných poznámek

Odkazy v textu

- Odkazy se vytvářejí ve formě čísla uvedeného v kulatých nebo hranatých závorkách nebo ve formě horního indexu.
- Odkazování formou průběžných poznámek se nedoporučuje u obsáhlejších prací. Spíše je tato forma odkazu vhodná při psaní článků a krátkých textů.

Na intrapersonální úrovni se komunikační výzkum soustřeďuje na zpracování informace ¹. Například Holá² tvrdí, že komunikaci lze charakterizovat jako proces sdílení určitých informací. Řečené však ještě neznamená slyšené³.

Bibliografické citace

- V případě rozsáhlejších prací – absolventské práce, diplomové práce se uvádí abecední seznam všech citovaných zdrojů na konci dokumentu.

HOLÁ, Jana. *Interní komunikace ve firmě*. Brno: Computer Press, 2006. ISBN 80-2511250-0.

ŠULEŘ, Oldřich. *100 klíčových manažerských technik: komunikování, vedení lidí, rozhodování a organizování*. Brno: Computer Press, 2009. ISBN 978-80-251-2173-3.

¹ ŠULEŘ, Oldřich. *100 klíčových manažerských technik: komunikování, vedení lidí, rozhodování a organizování*. Brno: Computer Press, 2009. ISBN 978-80-251-2173-3.

² HOLÁ, Jana. *Interní komunikace ve firmě*. Brno: Computer Press, 2006. ISBN 80-2511250-0.

³ HOLÁ, Jana, ref. 2

2 Úprava abecedního seznamu bibliografických citací

- Pokud autor cituje své jiné práce, v seznamu bibliografických citací tyto práce umístí před ostatní prameny, které jsou dál řazeny abecedně.
- Bibliografické citace dokumentu jednoho tvůrce předcházejí bibliografickým citacím děl více tvůrců, které začínají stejným jménem.

BĚLOHLÁVEK, František. *15 typů lidí: jak s nimi jednat, jak je vést a motivovat*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3001-1.

BĚLOHLÁVEK, František, Pavol KOŠŤAN a Oldřich ŠULERŘ. *Management*. Olomouc: Rubico, 2001. ISBN 80-858-3945-8.

- Více bibliografických citací děl jednoho tvůrce se řadí od nejstaršího dokumentu.

BĚLOHLÁVEK, František. *Jak řídit a vést lidi: testy, případové studie, styly řízení, motivace a hodnocení*. 4. vyd. Brno: CP Books, 2005. ISBN 978-80-247-3001-1.

BĚLOHLÁVEK, František. *15 typů lidí: jak s nimi jednat, jak je vést a motivovat*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3001-1.

- Bibliografické citace děl více autorů, které začínají stejným jménem, se řadí chronologicky.

NOVÁK, Jan.

NOVÁK, Jan et al.

NOVÁK, Jan a Zdeněk NOVOTNÝ. ... 2008

NOVÁK, Jan a Jaroslav ADAMEC. ... 2010

- Korporace jsou řazeny chronologicky podle prvního významového slova korporace.

IMPERIAL CHEMICAL INDUSTRIES. Paints Division.

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ. Fakulta humanitních studií.

- Více bibliografických citací děl jednoho tvůrce vydaných ve stejném roce, se označuje malým písmenem za číslem roku vydání.

2007a

2007b

3 Praktické příklady – tištěné dokumenty

Zelené údaje jsou nepovinné.

Knihy a monografické publikace

Tvůrce. *Název publikace*. **Vedlejší názvy**. Vydání. **Další tvůrce**. Místo: nakladatel, rok. **Počet stran**. Edice, číslo edice. ISBN.

Poznámka: Vydání je povinné pouze v případě, že se nejedná o první vydání.

1 autor

MATĚJČEK, Zdeněk. *Co děti nejvíce potřebují*. Praha: Portál, 1994. 183s. ISBN 80-7178-006-5.

2 autoři

ČÁP, Jan a Jiří MAREŠ. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 2001. 656s. ISBN 80-7178-463-X.

3 autoři

ČMEJRKOVÁ, S., F. DANEŠ a J. SVĚTLÁ. *Jak napsat odborný text*. Praha: Leda, 1999. ISBN 8085927-69-1.

4 autoři a více

HEŘMANOVÁ, Jana et. al. *Etika v ošetrovatelské praxi*. Praha: Grada, 2012. 200s. ISBN 978-80-247-3469-9.

Kapitola v knize

TŘEŠKA, Vladislav. Chirurgie štítné žlázy. In: VODIČKA, Josef et al. *Speciální chirurgie*. Praha: Karolinum, 2006, s. 13-16. ISBN 80-246-1101-5.

Korporátní autor (autorem je organizace, instituce)

NADACE NAŠE DÍTĚ. *Výroční zpráva za rok 2012*. Praha: Nadace Naše dítě, 2003.

ČESKO, Ministerstvo kultury. *Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2004-2010*. Praha: Ministerstvo kultury České republiky, 2004. 50, 50 s. ISBN 80-86310-48-5.

Sborník

KAŠPAROVÁ, Jana a Jan VYBÍRAL, eds. *A kdo je můj bližní?: sborník k 20. výročí Evangelické akademie v Brně*. 1. vyd. Brno: Studio Arx, 2011. ISBN 978-80-86665-08-5.

Diplomové práce / disertační práce

ČERMÁKOVÁ, Kristýna. *Možnosti integrace zdravotní a sociální péče: analýza institutu sociálně zdravotního lůžka v ČR*. Praha: 2005. Disertační práce. Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd.

Zákon

Tvůrce. Typ dokumentu, číslo a rok zveřejnění ve sbírce, **datum schválení,** název. **In: Sbírka zákonů datum.** ISSN.

ČESKO. Zákon č. 40/1964 Sb. ze dne 26. února 1964, Občanský zákoník. **In: Sbírka zákonů 5. 3. 1964, roč. 1964, částka 19.** ISSN 0322-8037.

Zákon 183/2006 Sb. ze dne 14. března 2006, o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

Tištěný časopis

Název časopisu. Vedlejší názvy. Další tvůrce. Místo: nakladatel, rok, číslování - rok vydání - ročník (číslo vydání). ISSN.

Sestra. Praha: Mladá fronta, 2013, 23(9). ISSN 1210-0404.

Článek v tištěném časopise

Autor nebo autoři článku. Název článku: **podnázev článku.** **Název časopisu. Vedlejší název.** Datum vydání, Číslování, Rozsah stránek. ISSN.

KUČRA, Pavel. Specifika přístupu k neslyšícímu pacientovi. *Sestra*. Praha: Mladá fronta, 2013, 23(9), s. 24 – 26. ISSN 1210-0404.

4 Praktické příklady – elektronické dokumenty

Zelené údaje jsou nepovinné.

Elektronický časopis

Název časopisu. **Vedlejší název** [Typ nosiče]. Vydání. Místo vydání: Vydavatel, Datum vydání, Číslování [Datum citování]. ISSN. Dostupnost a přístup.

Ikaros [online]. Praha: Ikaros, 1997- [cit. 2012-02-18]. ISSN 1212-5075. Dostupný z: <http://www.ikaros.cz>

Článek v elektronickém časopise

Autor nebo autoři článku. Název článku: **podnázev článku**. Název časopisu [Typ nosiče]. **Vedlejší název**. Datum vydání, Číslování, Rozsah stránek [Datum citování]. ISSN. Dostupnost a přístup.

KNOPOVÁ, Martina. Bezpečnost dat v informačních systémech. *Ikaros* [online]. 2011, 15(6) [cit. 2011-06-14]. ISSN 1212-5075. Dostupné z: <http://www.ikaros.cz/node/6946>

Webový portál

Autor nebo autoři. Název: **podnázev**. **Vedlejší název** [Označení nosiče]. Vydání nebo Verze. **Další tvůrci**. Místo: Vydavatel, Datum publikování, datum aktualizace nebo revize [Datum citování]. Identifikátory. Dostupnost a přístup.

ČESKO. *Ministerstvo zdravotnictví. Ministerstvo zdravotnictví České republiky* [online]. Praha: MZČR, ©2010 [cit. 2016-03-18]. Dostupný z: <http://www.mzcr.cz/>

Webová stránka v rámci webového portálu

Tvůrce webového portálu. Název stránky. Název *webového portálu*: **podnázev**. **Vedlejší název** [Označení nosiče]. Vydání nebo Verze. Místo: Vydavatel, Datum publikování, datum aktualizace nebo revize [Datum citování]. Identifikátory. Dostupnost a přístup.

Jak citovat. *Knihovna Jinonice* [online]. Praha: Knihovna společenských věd T.G.Masaryka v Jinonicích, 2017 [cit. 2017-03-27]. Dostupné z: <http://knihovna.jinonice.cuni.cz/pomucky/jak-citovat>

Příspěvek do webového portálu

Tvůrce. Název příspěvku. [Další informace o příspěvku](#). In: *Název webové stránky / webového sídla*. [typ nosiče]. Místo: nakladatel, datum publikování. Datum aktualizace [cit. datum citování]. Dostupnost a přístup.

TICHÁ, Jana a Miloš, TICHÝ. Jméno Zdeňka Milera nese jedna z planetek obíhajících kolem Slunce. In: *Věda.cz* [online]. 21. 4. 2011 [cit. 2011-07-27]. Dostupné z: <http://www.veda.cz/article.do?articleId=68377>

Zdroje

Bibliografické odkazy a citace dokumentů. *Citace.com*. [online]. ©2011 [cit. 2017-10-04]. Dostupné z: <https://www.citace.com/CSN-ISO-690.pdf>

Jak citovat. *Knihovna Jinonice* [online]. Praha: Knihovna společenských věd T.G.Masaryka v Jinonicích, 2017 [cit. 2017-10-04]. Dostupné z: <http://knihovna.jinonice.cuni.cz/pomucky/jak-citovat>

Nová citační norma ČSN ISO 690:2011 – Bibliografické citace [online]. ©2011, poslední aktualizace 9. 8. 2017 [cit. 2017-10-04]. Dostupné z: <https://sites.google.com/site/novaiso690/home>